

Det tyske Socialdemokratis seneste Udvikling.

Socialpolitisk Studie.

Af George V. Manicus.

II.

(Socialistisk Taktik. Opildning af Klassehadet. Aktstykker til Bevis herfor. Begrebsforvirringer om Ejendomsretten systematisk tilvejebragte. Den nuværende Samfundsorden som Aarsag til al Nød, Sygdom og Forbrydelse. Den nationale Dekomposition fremmet ved Socialdemokratiets Presse. Revolutionen ad voldsom Vej. Folkestatens Organisation og Verdensfrelsen.)

Er der i det Foregaaende nærmest bleven fremsat Hovedtrækkene af det tysk-socialistiske Arbejderpartis nyeste historiske Udvikling, af de officielle Former, under hvilke, og af det Apparat med hvilket det virker, vil der i efterfølgende Afsnit særlig blive fremført en Række Enkeltheder, der turde egne sig til at give et tydeligt Begreb om, paa hvilken Maade Partiet virker, og hvad det i Virkeligheden — klart bevidst for Førerne, halvt bevidst eller uforstaaeligt for Mængden af Tilhængerne — fører i sit Skjold og tilsigter.

Naar man vilde tillægge det socialdemokratiske Partis officielle Kundgørelser eller det i Gotha i Aaret 1875 vedtagne Fusionsprogram nogen særlig eller for For-

staaelsen af hele Bevægelsen afgjørende Betydning, begik man utvivlsomt et stort Misgreb. Programmet er ikkun det Gevandt, i hvilket der fortiden fremtrædes; det kan hurtig skiftes, lægges i andre Folder eller antage en anden Farve. Nogen særlig Agitation for den lange Række af Fordringer, det omfatter, har hverken i Pressen eller fra Talerstolen fundet Sted i de sidste Aar, naar der undtages den Virksomhed, der er udfoldet for Tilvejebringelsen af en 8 Timers Normalarbejdsdag (for hvilken særlig en af Partiets mest fremragende Publicister, E. Geib, har virket dels i Pressen, dels i særegne Skrifter), for en Afskaffelse af de Arbejderklassen formentlig haardt trykkende indirekte Skatter samt for den fri, obligatoriske Undervisning. I den allerseneste Tid er hertil kommen en heftig Agitation, der nærmest er rettet mod den katolske Kirke og som tildels gaar ud paa en Fordring om Konfiskationen af det Gods, der i Tidernes Løb er doteret samme («das Pfarrdotalgut»). Den socialdemokratiske Presse henholder sig ved denne Agitation til forskellige Skridt, der i Aaret 1848 under den almindelige revolutionære Bevægelse foretoges af de Forsamlinger, der den Gang havde Magten, og involverer, at en revolutionær Regerings Beslutninger give en sand og virkelig Rets-titel. Den omtalte Fordring, der selvfølgelig tænkes gjort gjældende til Fordel for den 4de Stand, er ikke optaget paa Fusionsprogrammet, men synes at være falden i det danske socialistiske Partis Smag, paa hvis Program af Aaret 1876 et lignende, for den lutheranske Kirkes Embedsjorders Vedkommende gjældende, Forlangende figurerer.

Naar denne Agitation i Forening med Valgagitationen fraregnes, giver et nærmere Bekjendtskab med den social-

istiske Presses Fremstillinger et væsenligt andet Billede end det, der tegnes af Programmet, og det turde vise sig, at Tysklands socialistiske Arbejderparti styrer løs mod et Maal, der i alt Væsenligt er det samme som det, den internationale Arbejderassociation har sat sig, at dets Førere, tiltrods for tidligere Forsikringer i modsat Retning, ingenslunde hengive sig til det Haab, at der kan udrettes noget Klækkeligt ad Lovgivningens og den fredelige Vej eller under den nuværende Samfundsorden, samt at de med fuld Selvbevidsthed søge at kuldaste alle de Støtter, samme hviler og gennem Aartusinders Kulturarbejde er bygget op paa.

(Til de Skrifter og Journaler, der i saa Henseende give Oplysninger og som væsenlig ere blevne benyttede ved Udarbejdelsen af dette Afsnit samt af det foregaaende, maa nævnes:

Jäger: «Der moderne Socialismus», Berlin 1876.

Schuster: «Die Socialdemocratie», 2te Ausgabe. Stuttgart 1876.

Bebel: «Unsre Ziele», Leipzig 1877.

Liebknecht: «Zur Grund und Bodenfrage». Leipzig 1876.

Wilmans: «Die goldene Internationale». Berlin 1876.

Geib: «Der Normalarbeitstag». Leipzig 1875;

samt en længere Række af Artikler, der i Anledning af den socialdemokratiske Bevægelse ere fremkomne i de sidste tre Aar i «Hamburger Correspondent», Kathedersocialisternes mest fremragende Organ i den tyske Presse, «Nationalzeitung», det nationalliberale Partis bedst redigerede Blad, «Germania», Ultramontanismens talentfuldeste Forkæmper, og «Augsburger Allgemeine Zeitung», den objektivt videnskabelige

Fremstillings første politiske Organ i Tyskland. Den Række af Brochurer, Skrifter og Artikler, der nærmest ere lagte til Grund for de i 3dje og 4de Afsnit fremsatte Aktstykker og Citater, ville findes anførte i Forløbet af Afhandlingen.)

Den Taktik, der til Opnaaelsen af dette Øjemed følges, bestaar dels i at vække Misundelse og et glødende Had hos Arbejderne mod de gunstigere stillede Klasser af Samfundet, at beskyldte Bourgeoisiet for at nære Ringagt og Foragt mod den 4de Stand, at skyde Skylden for al Nød, al økonomisk Ulighed, ja endog for alle umoralske Tilstande og Forbrydelser over paa den eksisterende Samfundsorden, dels i at nedbryde alle gængse Forestillinger og alt traditionelt Helligt og Ukrænkeligt i mange af de Former og Forhold, hvori de hidtil ere fremtraadte med Hensyn til Familien, Ægteskabet, Ejendomsretten, Nationalitetsfølelsen, Patriotismen, Staten og Religionen. For at vinde Arbejderne og for at fanatisere dem vises da, som Modsætning til de nuværende Tilstande, i mere eller mindre ubestemte Omrids, malet med glimrende Farver, Forholdene i Fremtidens socialistiske Folkestat, der skal betegne den frembrydende Menneskehedens Guldalder.

I denne Retning er der særlig af den socialdemokratiske Presse ydet Meget med Opbydelsen af ikke ringe Intelligens og med en Udholdenhed, der var en bedre Sag værdig. En af de Artikler, der i sin Tid, som karakteristisk for Stilen hos de mere fremragende Publicister og for det Greb, de have paa at hidse Arbejderne mod de mere bemidlede Klasser af Samfundet, har gjort Ronden i mange udenlandske politiske Journaler, blev offentliggjort i «Der neue Socialdemokrat» og bærer Overskriften: «Rakket». Samme lyder in extenso:

«Hvem ere de Mænd, der med jærnhaarde Muskler og dog med afmagrede Ansigter, i de lange Timer staa ved Smelteovnens glødende Hede og forme Jærnet? Hvem ere de Mænd, der i dunstopfyldte Fabrikers Støv og Larm lede de brusende og støjende Maskiner og som med deres Hænder frembringe Kunstflidens vidunderligste Produkter? Hvem ere de Mænd, der i Hede og Kulde, i Regn og Solskin bygge Paladserne, selv staaende under fri Himmel? Hvem ere de Mænd, der møjsommelig føre Ploven over Jordsmonnet og slide for at fravriste Jorden dens Gaver? Spørg den omdrivende Dandy, spørg den hovmodige Junker, spørg den Penge sammenskrabende Aagerkarl, spørg alle dem, der bo i Paladser, holde luxuriøse Maaltider og ødsle med Udbyttet af Andres Arbejde. De ville sige Eder det.

De ville raabe: «Det er Rakket!»

Hvem er hin Kvinde, der i Hytten hensynger, fortæres af Sorg og udstøder hjerteskjærende Klager ved Siden af sin Ægtefælles Lig, som man har baaret ind i Huset til hende, kvæstet og knust i Kapitalmagts Tjeneste? Hvem ere de Børn, der sultne og lidende af Kulde allerede tidlig om Morgenens maa vandre hen til Tvangsborgen med de høje, rygende Skorstene? Hvem ere de Piger, der fortvivlede og hjemløse, med et Barn ved Brystet, udstødte af det menneskelige Samfund, vanke om, eller hvem ere de, der alt have bortkastet al Skamfølelse og klædte i Silke og Fløjl, men med tomt Hjerte og sygt Legeme, hidsede af Politiet, vanke om i Byernes Gader? Spørg Kvindernes og Børnenes Udsugere, spørg Forførerne; de ville ikke nægte Eder Svaret.

De ville sige: «Det er Rakket».

Foragtelig og i den Mening, at være denne Verdens

Guder vende sig hine moderne Pharisærer bort fra det Folk, der skaber Alt ved sit Arbejde. Med fordoblet Haan og med Ideen om, at de selv ere Retfærdighedsmønstre, se de hen til dem, der bukke under i den ulige Kamp for Tilværelsen og som tabe det Sidste — Æren. I deres Øjne er Alt, hvad der staar under dem, kun en sløv Masse, der kun duer til at arbejde, at anstrænge sig for Andre og saaledes at spille en evig, sørgelig Rolle.

For denne Masse have de kun et Ord: «Rakket!»

Selv, naar med sødladent Smil den lade Ødeland og den nervøse Blaastrømpe ville pryde sig med Humanitet og Kristendom, naar de yde til deres lidende «Medbrødre» og deres «Medsøstre» en tarvelig Almisser eller en tynd Vandsuppe «af Barmhjertighed» eller «for at løse det sociale Spørgsmaal», selv da rynke de Panden og bæve tilbage for det pjaltede Pak;

Thi de tænke: «Det er Rakket!»

Ja Folket er Rakket, saa længe Bourgeoissamfundet existerer. Lassalle mente engang med sin bidende Ironi, at den liberale Presse, naar den fik Befaling til i Spidsen for hvert Nummer med fingerlange Bogstaver at aftrykke denne Sætning, i dens Fejghed ikke vilde undlade at adlyde. Det er Skade, det er bitter Skade, at Tvangen ikke er tilstede. Dag for Dag burde Folket læse, at det, saa længe det ikke selv lægger Haand paa Værket for at bryde Vej for det nye socialistiske Samfund, ikke er Andet under Trykket af den jærnhaarde Lønlov, og ikke kan være Andet end det nødlidende, foragtelige «Rak».

Folk! forstaa din usle Tilstand; Folk, tænk paa, at det er din Ladhed, at det ene er din Vægelsindethed,

som bærer Skylden for, at Du ikke opper Dig, at Du ikke i Statslivet bringer Menneskerettighederne til at gjælde. Hvor Du gaar og hvor Du staar lyder Raabet: «Rak» efter Dig. Vil Du forbedre din nedværdigede Stilling, fordrer Du Menneskerettighedernes Gjennemførelse, saa bliver Du stedse betegnet som den raa Pøbelsværm, der kun tænker paa Voldsgjerninger, Plyndring og Tilfredsstillelse af alle Lyster og Begjærligheder. Det samme Haanraab, som Versaille-Bourgeoisiet rettede mod Pariserkommunens Stridsmænd, lyder i Tyskland til de sammesteds fredelig virkende Socialister. I Kampen for Oplysningen, ligesom under Kampen paa Barrikaden, hviner altid Arbejderklassens Forkæmpere Raabet om Ørene: «Det er Rakket!». Velan, vi akceptere Forhaanelsen, I Storborgere, ligesom en Gang de nederlandske Frihedshelte, «Geuserne», valgte Ukvemsordet: «Tiggerfolk» til deres Kampraab. Kalder os kun «Rakket»; Ordet skal en Gang bringes Eder paa en bitter Maade i Erindring.

Naar først hele Folket, begejstret ved Socialismen, i Fællesskab med os udbryder: «Vi ere Rakket, vi ville ikke være det mere, det maa komme til Ende med al denne Forkuelse og Usselhed», da ville alle lade Ødelande med Forfærdelse mindes, hvorledes de en Gang haanede Folket med Raabet: «Det er Rakket».

Med endnu større Vehemence søges Klassehadet opildnet ved at bibringe Arbejderne den Mening, at den Proces, der udføres ved deres Arbejde, udelukkende betinger Arbejdsudbyttet og dets Værdi, medens disse i Virkeligheden ere Resultatet af en hel Række af Processer, saasom: Indsigt i og Erkjendelse af Markedschancerne, Valg af Stof og Form, Tilvejebringelsen af

det hensigtsmæssigste Materiale, Ledelsen af hele Produktionen og en passende Arbejdsdeling, Kjendskab til de nyeste Opfindelser og Forbedringer, Dispositionen over den nødvendige Kapital til Raastofferne, Arbejdslønnen, Fabriksindretningen, Driftsmateriellet samt Kapitalrisikoen. Den sidste, af Arbejderne udførte Proces, skildres som den, der egenligt berettiger dem til selv at være Ejer af Arbejdsproduktet, der kun under den nuværende Samfundsorden forholdes dem. Saaledes hedder det i en af «Der neue Socialdemocrat»'s Ledeartikler, der fører Overskriften: «Proletarer, ville I evig vedblive at være Proletaler?

«Arbejdets Mænd! Kornmarken bølger og blinker i Solskinnet; Straaet bøjer sig under Axenes Vægt; Naturen yder rigelig sine Gaver til Menneskeheden, thi de ere velerhvervede ved Arbejde, Slid og Sorger. Det er Eders Sved, Arbejdets Mænd; I have ført Ploven, I have med kraftig Arm bearbejdet Brakmarken; I have udstrøet Sæden med Omhu og med Umage; I svinge Leen ufortrødent, om ogsaa den brændende Solhede trætter og udmatter Eder; I bringe den gyldne Høst sammen og dyngede den op i Laderne, saa at hvert Hjerte jubler ved Synet af Naturens kostelige Gaver, ved Arbejdets ærlig erhvervede Frugter. Ja det er Eders Arbejdes Frugt, Frugten af Eders Sved, af Eders opofrede Livskraft. Men tilhører den Eder? Sig mig, I Arbejdets Mænd, for hvem have I slidt, for hvem have I pløjet, harvet, saaet, tærsket; hvis Lader ere blevne fyldte? Godsejerens Lader!

Godsejerens! ja, hans er Landet, hans er Sæden, hans er Alt, hvorhen I ogsaa vende Eders Blik. Ogsaa Eders Kraft, Eders Hustruers, Sønners og Døtres Kraft

ere hans, thi I sælge ham den for Lønnen. Gjører I det ikke, nu, saa maa I sulte ihjel, thi foruden denne Kraft eje I Intet. Der sidde I i den fattige Hytte med det tørre Brød og se misundelige hen til den prægtige Herregaard. Værer varsomme, for at eders Herre ikke mærker, at hans Tjenestekarl ikke vil være Tjenestekarl; thi ogsaa Hytten er hans, og der behøves kun et Fingerpeg, og med Hustru og Børn staa I sultne, gysende af Kulde og hjemløse paa Landevejen!

Maskinen suser, Væverstolen klapper; Tusinde af Tene dreje sig summende, den ene Traad afvikler sig ved Siden af den anden. Under Eders Hænder, Arbejdets Mænd, fremgaa prægtige Tæpper, glimrende Klædningsstykker. Fra den tidligste Morgen til sent om Aftenen vedvarer uden Hvile Maskinens Gang, vedvarer hvileløs Eders Arbejde. I trættes imidlertid ikke, I Vævere og Spindere, og eders Kunstflid, eders Omhu og eders Umage bærer Frugt; utallige, fortræffelige, varme og klædelige Stoffer vidne derom. Men tilhøre de Eder, som have frembragt dem? O nej, I gaa i Pjalter med Hustru og Børn, I Flittige, Behændige; fra eders med Kjælderluft opfyldte Bolig holder eders Hænders Værk sig fjærnt. Det prægtige Tæppe, som eders Haand har skabt, pryder Frabrikherrens Hus; i Silke og Fløjel fejer den naadige Frue eller Maitressen omkring i dets Sale. Og fordriste I Eder at gjøre Bemærkninger herover, saa aabner den sortladne Fabriks Dør sig for Eder, og den frie Natur, men ikke mindre Sulten, venter Eder, I Arbejdsløse.

Fra Vuggen indtil Graven, hvileløs skaber Du, Arbejderfolk; Du opdynger Næringsmidler, Du opdynger Kapitaler og omdanner Verden til en stor Bikube. Hvor sørger Du dog flittig for din Herre og hvor slet for Dig

selv! Folkets Mænd, holde I Eder ikke selv for at være værdige til at nyde udelt Eders Arbejdes Udbytte? Ere I af den Mening at handle som gode Kristne, naar I selv gaa til Grunde i Usselhedens Dynd med Kone og Børn, naar I fremmane Pest og Sult, Uvidenhed og Forbrydelse over Eder selv som over eders Efterkommere? Ville I lig Slavesjæle kaste Eder sønderknuste i Støvet under Modgangens Overmaal, i Stedet for med oprejst Pande at staa imod?

Arbejdets Mænd, i Højovnens Glød, i Smediens Ildhav forme I Jærnet, smedde I Sværd og Lænker. Eders Hænders Værk ere de Millioner af Geværer, de Tusinder af Kanoner, der overalt stirre os imøde i Verdenen. Og hvem er det, der bukker under for Sværdhuggene, hvem er det, som Kuglen slaar ned, som Granaten sønderriver, naar Krigsfurien slippes løs i Evropa. Sandelig, naar Folkene sønderrive sig selv paa Valpladsene, begaa de det vanvittigste Selvmord.

Saaledes arbejde I, saaledes ere I fulde af Bekymring, og hvad er eders Lod? Have I Velstand, Glæde, Fred? Have I Husly, Næring, Klæder? Eller hvilke ere de Herligheder, som I erhverve Eder under Angst og Sorg? Sæden, som I udstrø — en Anden høster den! Værdierne, som I skabe — en Anden indsamler dem! Klædningsstofferne, som I væve — en Anden bærer dem! Vaabnene, som I smedde — I støde dem selv ind i det egne Bryst! Men naar I sprede Sæden — saa spis selv Eders Brød; naar I skabe Værdier — saa gør det for det egne Hjem! naar I væve Stofferne — saa lad ikke de Dovne smykke sig med dem; naar I smedde Jærnet, saa lad det ikke blive mættet med Broderblod!

Proletarer, ville I evig vedblive at være Proletarer?

Arbejdets Mænd, ville I stedse vedblive at staa i Frastand, naar I selv have dækket Bordet? Fremtidens Morgenrødme breder sig allerede; der gives en Vej, der fører ud af Fattigdommen; der eksisterer en Vej, der fører bort fra Jammerens og Forbrydelsens sammenfiltrede Gebet, og denne Vej er Socialismens. Socialismen kjender ingen Herre og ingen Tjener; den kjender kun Arbejdere og Brødre. Socialismen skaber ikke Fattigdom og Forbrydelser, den vil kun Menneskeheden Lykke og Sædelighedens Triumf. Derfor I Proletarer, Arveløsgjorte og Forsultne, ser i den eders Frelse; den betyder Brød for Eder; den betyder Frihed; den betyder Frelse fra den mørke Aandens Nat. Følger efter dens Fane; Socialismen vil frelse Menneskeheden og forene den i Kjærlighed.»

Den nuværende Samfundsorden er imidlertid ikke alene, som det fremgaar af ovenstaaende tvende Artikler, Skyld i Proletariets Tilværelse og i den Kjendsgjerning, at den langt overvejende Del af Menneskeheden ikke kan naa op til en menneskeværdig Tilværelse, men Skylden for umoralske Tilstande, for Forbrydelser, ja endog for de ødelæggende Epidemiers Fremstaaen, der fra Tid til anden hærger Evropa, tillægges den.

Socialdemokratiets officielle Berliner Organ (1874, Nr. 21) udtaler sig saaledes om Aarsagerne til Forbrydelserne: «Forbrydelsesvæsenet har sin Oprindelse i den sociale Uorden, der har bestaaet i lang Tid og endnu bestaar den Dag i Dag. Vi opretholde denne Sætning tiltrods for alle Paastande i modsat Retning, der fortrinsvis tro at finde Aarsagen til Forbrydelsen i Menneskenes individuelle Anlæg. Vi finde saa meget mere Foranledning til at gjøre dette, som de Kjendsgjæringer, der uafbrudt dukke op fra det borgerlige Liv, stadfæste vor

Mening. De Herrer Statsadvokater ere af den Mening, at man maa forbedre de enkelte Individder ved at straffe dem, for derigjennem at forbedre Samfundet. Vi mene, i Modsætning dertil, at det enkelte Individ bliver forbedret i samme Grad som Samfundsforholdene forbedres.»

Socialdemokratiets officielle Leipziger Organ (1875, Nr. 14) udvikler en lignende Opfattelse, naar det siger: «Fattigdom, Forbrydelser, Uvidenhed, Sygdom ere, og dette have vi ofte fremhævet, de nødvendige Frugter af den herskende Samfundsorden; de ere ikke nødvendige i og for sig selv, men nødvendige og uundgaaelige saa længe som denne Samfundsorden vedvarer. Formuens og Arbejdsprodukternes ulige Fordeling ere Kilden til dette Onde; de ere den Pandorabøsse, ud af hvilken denne Usselhedens Fireenighed flyver.»

At Koleraepidemiens truende Fremskriden eller dens Optræden exploiteres som Bevismiddel for hine Paastande, kan ikke vække Forundring. Koleraen kommer», siger «Der neue Socialdemokrat» (1873, Nr. 81). «Et Angstskrig lyder fra Ølhallerne og løber gjennem Aviserne. Det skræmmer Storborgeren op af den behagelige Ro, i hvilken han nyder Andres Arbejdsudbytte. Saa længe som den sociale Nød er indskrænket til Arbejderens Klasse, saa længe lukker den besiddende Klasse Øjnene og vil ikke se den; saalænge er det samme ligegyldig, om Arbejderne ere sammenstuede i usunde Boliger, hvilke man mere rigtig burde kalde Pesthuler; saa længe bryder den sig ikke om, naar der bliver budt Arbejderfolket utilstrækkelig, halvfordærvet Føde. Da kommer paa en Gang Hævnengelen tilsyne; den sætter sig fast i Armødens Hytter, hvad enten den hedder Kopper, Hungertyfus eller Kolera; den fuldbyrder den jærnhaarde Lønlovs forfærdelige

Konsekvenser. Men dermed er ikke Ødelæggelsens Værk endt. Den moderne, herskende Samfundsklasse har selv bundet sig et Ris; ogsaa denne Klasse gribes og decimeres af den hærgende Smitsot. Vi denuncere den nuværende Produktionsmaade som Grundaarsagen til disse Epidemier. Vi forkaste derfor ogsaa alle hine smaa Palliativer, som Regeringerne gribe til, naar Ilden brænder dem paa Neglene. Vi fordre et radikalt Middel, og dette er Forlangendet om en menneskeværdig Tilværelse for Folket. Det er ikke imod den af Lægerne med Ordet «Kolera» betegnede Sygdom, imod hvilken vi sætte Løftestangen. Det er meget mere imod den sociale Kolera; imod den jærnhaarde Lønlov, at vi ville bringe den i Virksomhed. Bryder den sammen, vil det nye socialistiske Samfund løfte sig paa det gamle Samfunds Ruiner, og da vil Menneskeheden, der kun følger den Vej, der har den almindelige Velfærd til Maal, have tilstrækkelige Midler, for ogsaa med Videnskabens Hjælp at tæmme de hærgende Epidemier, ligesom den allerede nu har gjort sig Naturkræfterne tjenstbare.»

Ligesom Sygdom og Nød fremstilles som havende deres egenlige Grund i vore Dages sociale Forhold, saa angives ogsaa Begreberne Ret og Uret at være udsprungne af denne Kilde, og der hævdes den absolute Gyldighed af Sætningen: «Ret er, hvad den herskende Klasse til hver given Tid erklærer derfor», en Sætning, der allerede blev opstillet i den græske Oldtid og for hvilken Darwins Fremstilling af Samvittighedens Tilblivelse danner en moderne Støtte.

Leipziger Organet (1874, Nr. 90) vil i det Hele taget ikke lade gjælde nogen sædelig Faktor hos Mennesket: «I Videnskaben», siger det, «er det usleste Støvgran et

ligesaa værdigt Objekt som den kosmiske Stjernehimmel. Ligesaa lidt som det er tilladt at fremkomme med en Inddeling i Værdigt og Uværdigt, ligesaa lidt taaler den videnskabelige Livsvisdom Inddelingen i Godt og Ondt». «Socialismen», siger en anden af de mere fremragende socialdemokratiske Journaler, «har den Erkjendelse til Grundlag, at der ikke gives Væsener, der staa udenfor, respektive over Naturlovene. Mennesket selv er et Individ, ikke en Person. Hans Viljesforandringer ere bestemte ved de Forhold, der i Samtid og Fortid omgive ham; der gives intet personligt Ansvar for ham. Individernes samlede Mængde, de af hele Samfundet skabte Institutioner og Love bestemme over den Enkeltes Ve og Vel. Den saakaldte Straf fremtræder derved som en Akt, fremgaaet af dyrisk Hævn. Socialismen retter med Enthousiasme sin Opmærksomhed paa Afskaffelsen af slette, skadelige Institutioner. Fanatismen eller Hadet mod menneskelige Individuer ere aldeles fremmede for den.»

I «Der neue Socialdemocrat» (1874, Nr. 81) suppleres denne Opfattelse i kras materialistisk Retning. «Dr. Moufang» (som bekjendt en af det ultramontane Partis mest indflydelsesrige og fremragende Socialpolitikere) «siger», hedder det i nævnte Organ, «at det sociale Spørgsmaal mere er et Sjæls- end et Mavespørgsmaal. Vi maa bestride dette paa det Bestemteste, da vi vide, at Menneskets hele Tilstand, ogsaa dets sjælelige Tilstand, i væsenlig Grad er betinget af Maven og Tilfredsstillelsen af Menneskets ydre Krav til Livet. Lider Maven ved en altfor ringe eller ved slet Tilførsel, saa lider ogsaa Hjærnen, saa lider Sjælen, med et Ord, saa lider hele Mennesket. Giver man Mennesket tilstrækkelige Midler til at tilfredsstille sine Fornødenheder, kan man ogsaa give ham

Dannelsens Frøkorn og nedsænke i ham Menneskekjærligheden, Kjærlighed til Næsten og dermed den sande Kristendom.»

Det er ikke alene i ubunden men ogsaa i bunden Form, at Anskuelser og Lærdomme som de, der fremtræde i ovenstaaende Citater af den officielle socialistiske Presse i Tyskland, udbredes. Saaledes fremstilles Moralen af et med ikke ringe Talent affattet Digt i Berliner Organet (1875, Nr. 9—11), der fører Overskriften: «Johann Hiller», og som fremstiller Motiverne til det Mord, en Person af dette Navn udførte paa sine fem Børn i en Stund, da Nøden var stor, og han fortvivlede over ikke at kunne sørge for dem, derhen, at Morderen var uskyldig, men at Samfundet ene bærer Skylden. En anden Forbrydelse, der bestod i, at en Snedkersvend, Nordtmann fra Hamborg, tændte Ild i fire Gaarde i Wedel (Sydholsten), fordi han, ophidset af den socialdemokratiske Presse, var bleven vred over Ejerens formentlige bourgeoismæssige Forhold lige over for Arbejderne, forsvares paa en Maade i «Der neue Socialdemocrat», idet samme Organ bemærker, at der af Retsforhandlingerne fremgaar, hvorledes vore Dages Forhold kunne drive Arbejderen til Desperation og bewirke, at han gjør Raahed, de irlandske Forpagteres eller fortvivlede Slavers Lynchjustits til Forbillede for sine Handlinger. «De sociale Forhold i vor Tid», hedder det i Slutningen af den Artikel, i hvilken nævnte Brandstiftelse omtales, «ere jo af den Beskaffenhed, at de let kunne fremkalde slige fortvivlede Handlinger».

Bag ved alle Anklager mod den nuværende Samfundsorden og de herskende Klasser staar Generalanklagen mod vor Samfundsordens egenlige Nerve, nemlig Ejendommen. «Samfundet», siger «Volksstaat» (1874, Nr. 81),

«vil aldrig blive fri for Forbrydelser, saa længe som Privatejendommen hersker, det vil sige den Privatejendom, der giver den samlede Produktion i en enkelt Klasses Haand og dermed gør den arbejdende Klasse til den tjenende. Vi mene altsaa Privatejendommen med Hensyn til Mark, Skov og Sø samt med Hensyn til Arbejdsredskaberne. Privatejendommen er i sidste Linje Urkilden til næsten alle Forbrydelser, der forefalde i vort Selskab. Tyveriet provocerer den aldeles direkte. Saa længe der eksisterer Privatejendom, vil der ogsaa existere Tyve. Det Ene forsvinder først med det Andet, Virkningen med Aarsagen.» I et andet Nummer betegner det samme Organ den socialistiske eller den kommunistiske Kamp som den ubønhørlige Krig mod Ejendommen.

At der sammen med Fordringen om Ophævelsen af den private Ejendomsret gaar Forlangendet om Ophævelsen af Arveretten, er simpelthen en Selvfølge. «Volksstaat» har forskellige Gange, saaledes 1873, Nr. 38 og 1874, Nr. 30, udtalt sig paa en utvetydig Maade om denne Sag, og der bemærkes i de vedrørende Artikler om Arveretten blandt Andet: «Det er overflødigt, nærmere at ville udvikle, at Arveretsspørgsmaalet falder og staar med den socialistiske Ret til Arbejde. Saasnart (ifølge den Ordning, der stilles i Udsigt som gjældende i den socialistiske Fremtidsstat) Enhver ved, at hans velopdragne Børn, ogsaa naar Forældrene dø, ikke ere prisgivne til Fattigdom, behøver han ikke at stille sine Evner hele sit Liv igjennem i Erhvervssygens Tjeneste. Med let Hjerte vil han paa sin Livsaften kunne hengive sig til Hvile i Stedet for at være paaholden og at udase sig for «Arvingerne». Paa den anden Side faar ved Arverettens Ophævelse Børnenes Forhold til Forældrene en renere Karakter. Det vil da

ikke mere være den smudsige Pengeinteresse, den i Udsigt staaende Arvedel, men den uplumrede Pietetsfølelse, der binder Børnene til Forældrene. «Naar min Fader dør, faar jeg Huset», lyder en ægte raa borgerlig, daglig hørt Tale, der rigtig nok vil forsvinde i Fremtidsstaten. Man vil da ikke mere spekulere i Forældrenes Død, men glæde sig over, at de leve. Et topmaalt Hykleri er det dernæst, at erklære Arveretten som uadskillelig fra Spørgsmaalet om Familiens fremtidige Existens eller endog for uadskillelig fra Sædeligheden, som Familiens moralske Grundlag. Man maatte da først og fremmest føre Bevis for, at de Børn, der ikke have Noget at arve efter Forældrene, derfor højagte og vurdere dem mindre, end de Børn, der ere fødte i Guld. Arveretten har ikke mere at bestille med Sædeligheden end enhver anden Ret, og fordi de Fleste ved Arveretten, der kun har praktisk Betydning for Faa, forfordes og blive indsnævrede i deres Fremtid, skal den afskaffes, for at Alle kunne have Noget».

Med Hensyn til de hidtil fremførte Aktstykker, der turde egne sig til at begrunde en Dom om den Maade, paa hvilken den socialdemokratiske Presse søger at vække Had og Misundelse hos Arbejderne mod de bemidlede Samfundsklasser og at fremstille Privatejendomsretten i et tvivlsomt Lys, holde de tvende officielle Organer Skridt med hinanden, medens den større Del af Lokalpressen i et langt voldsommere og mere hadefuldt Sprog gaar i disses Fodspor. Med Hensyn til den Stilling, de indtage lige over for adskillige af Fundamenterne og Fermenterne for den moderne Stat, saasom Nationalitetsfølelsen, Patriotismen, Statskirken, Religionen, optræder der imidlertid den Forskjel, at «Der neue Socialdemocrat» i enkelte

Punkter kun varsomt vover at sige, hvad «Der Volkstaat» udtaler ofte i de mest lidenskabelige og hadefulde Udtryk. Den allerede i det Foregaaende fremhævede Omstændighed, at der i Sachsen saavel som i de Smaastater, der dels ere anekterede, dels ere blevne stillede under Preussens Overhøjhed, ulmer et stærkt Nag til den nordtyske Stormagt, dens ledende Statsmænd og dens Monark, forklarer, at slige Udbrud som de, af hvilke der i det Efterfølgende vil blive givet nogle Prøver, vinde levende Bifald og kunne komme til Orde i det sachsiske Organ, hvis Læsere for allerstørste Delen, førend de sluttede sig til den Bebel-Liebkecht'eske Fraktion, vare Føderalister.

Den tyske Kejserstat, Unitariernes og den preussiske Armés Værk, omtales i Regelen kun paa en haanende Maade af Leipziger Organet og betegnes i det Hele taget spottende af den socialdemokratiske Presse, der staar paa samme Standpunkt som «Volkstaat», som «Gudsfrygtens og de fromme Sæders Rige». Den Armés patriotiske Medlemmer, der droge ind i Frankrig og med Stolthed og Sejrglæde vendte hjem igjen efter at have styrtet det franske Kejserrige, benævnes «Mordpatrioter»; de Borgere, der modtog de hjemvendte Tropper med Begejstring, omtales som «Procentpatrioter». De Socialdemokrater derimod, der i Brunsvig i Aaret 1870 vare traadte sammen for kort efter Slaget ved Sedan hos de tyske Arbejdere at tilvejebringe en Massedemonstration mod Fortsættelsen af Krigen, lovprises i de stærkeste Udtryk, og der blev indsamlet til dem rundt om i Byerne, da den preussiske Regering lod dem internere i Lötzen, hvor dengang ogsaa den slesvigske Patriot, Krüger Bevoftede, hensad. De Sejre, der bleve vundne af de tyske Tropper i Frankrig, betegnes derhos som saadanne, der

ingenlunde fortjente den Beundring, der i Tyskland blev dem til Del. Overalt, bemærkes der, hvor Fransk-mændene vare nogenlunde lige i Antal, sejrede de, og de franske Armeer bleve kun slaaede, fordi Frankrig ikke var forberedt paa Krigen, og fordi de bleve overvældede af Masserne. I en Anmeldelse af den store preussiske Generalstabs Værk over Krigen mellem Frankrig og Tyskland hedder det saaledes i «Volksstaat» (1872, Nr. 58), «Der fremgaar af dette Værk tvende Kjendsgjerninger, der da ogsaa tilstaaes med tørre Ord: 1) at Preussen allerede i Aaret 1869 var forberedt paa en Krig med Frankrig og 2) at Frankrig ved Udbruddet af den «hellige Krig» ikke var forberedt paa en Krig med Preussen. En forberedt, numerisk stærkere Armé, har altsaa slaaet en uforberedt, numerisk svagere Armé, et Kunststykke, til hvis Udførelse der hverken hører særlig Genialitet eller Tapperhed, og der sandelig ikke berettiger de Bismark'ske Nationaltrompetere til deres pluskjæbede Sejrsfanfarer».

Erobringen af Metz fremstilles af «Volksstaat» (1874, Nr. 49) som muliggjort af en plump politisk Intrigue, sat i Værk af Bazaine med Assistance af hans solouqui'ske Generaler; de preussiske Hærførere Moltke, Werder, Steinmetz forhaanes; om Werder, der indtog Strasborg, siges der, at ethvert Menneske, der ikke ligefrem er Idiot, maatte kunne afrettes i Løbet af sex Maaneder til at kunne gjøre noget Lignende. Med Forkjærlighed og uden at omtviste deres Nøjagtighed omtales de franske Meddelelser om de Plyndringer og Voldsgjerninger, der bleve udøvede af tyske Militærpersoner i Frankrig. Naar der i den politiske tyske Presse blev gjort opmærksom paa, at der under Krigen blev begaaet saa faa Forbrydelser i Tyskland, søges af «Volksstaat» Aarsagen hertil, med

Henvisninger til de Bedrifter, der udførtes i Frankrig mod forsvarsløse Personer og lige over for Privatejendommen af Tyskere, i den Omstændighed, at Gjerningsmændene ikke godt kunde operere i Tyskland, siden de befandt sig i den tyske Armés Rækker i Frankrig. Hele Krigen mellem Tyskland og Frankrig betegnes som fremgaaet af de sociale Modsætninger. Efter sit inderste Princip var det Revolutionens Krig med Reaktionen. «Denne Sandhed («Volksstaat» 1871, Nr. 81) skjuler hele Krigens Historie, hele Krigens Aarsag, Udbrud, Udvikling og Afslutning i sine Folder, om den end først efter dens Tilendebringelse fremtraadte i nøgen, utilsløret Skikkelse og blev synlig ogsaa for det svageste og mest nærsynede Øje i Pariser-Kommunens udødelige Gjerninger».

Mod selve Preusserne og deres Konge indeholder «Volksstaat» de voldsomste Udfald, der særlig skrive sig fra den nærmeste Tid efter Krigen, men senere, efter at Sachsen kom ind under preussisk Overhøjhed, og en Række Processer for Majestætsforbrydelse bleve anlagte mod forskellige socialdemokratiske Journalister, bleve modererede noget. Preusserne betegnes som Slavesjæle og Trællesindede, der selv kysse den Hæl, der sparker dem. Af de Smædevers, der findes optagne i de sachsiske Organer, har særlig følgende gjort Ronden i Bladene:

•Schlaf mein Kind, schlaf leis',
Da draussen geht der Preuss',
Deinen Bruder hat er umgebracht,
Deine Schwester hat er zur Hur gemacht,
Deinen Vater trieb er ins fremde Land,
Das Haus hat er uns niedergebrannt.
Schlaf mein Kind, schlaf leis',
Da draussen geht der Preuss'!.

I Anledning af den Bøn, der i Kirkerne i Aaret 1871 blev anordnet for den tyske Kejser, fremføres der en

Række Invektiver, og der foreslaas Afbenyttelsen af en Bøn, der paastaas at være bleven holdt i det 17de Aarhundrede af en württembergsk Prælat, og i hvilken der blandt Andet forekommer Sætninger som: »Vor dyrebare Kejser er ogsaa et Menneske som vi; men det er os meget magtpaaliggende, at han aldrig glemmer dette; derfor, kjære himmelske Fader, mind ham ved din hellige Aand ret ofte om Døden og om Dødslejet. Sig ofte til ham, at det til Sidst ikke gaar ham et Haarsbred bedre end os, der ere hans Undersaatter, og at der ogsaa en Gang paa hans Pandeskal vil gnave ligesaa mange Insekter som paa vore Pandeskaller. Men sig ham ogsaa, at han, naar han til hin Tid ikke vil være Fyrste mere, alligevel vil vedblive at existere og modtage den Løn, der svarer til hans Gjerninger som Fyrste. Sker dette, vil han vist regere med Godhed og Visdom og høre os, naar vi lide; han vil da sikkert ikke trykke os med Skatter, som vi ikke formaa at tilvejebringe, og vil ikke føre vore Sønner, uden nødvendig Foranledning, paa Valpladsen, men tværtimod behandle os i alle Retninger saaledes som Du, kjære himmelske Fader, vil, at han skal behandle os. Vi ønske alt for meget, at vi ikke alene maatte kunne ære ham her nede udelukkende af Frygt, men at vi ogsaa en Gang kunde elske og ære ham af fri Hjertetilbøjelighed hist oppe, hvor han ikke vil have at befale Noget mere over os. Derfor bønher os, for din Kjærligheds Skyld. Amen!»

Saadanne Forsøg paa at fremme den nationale Dekomposition, at haane den tyske Armé og at undergrave Ærbødigheden for Kejseren, der gaa Haand i Haand med en Glorifikation af Pariser-Kommunen, ere selvfølgelig noget vovelige lige over for et ikke ringe Antal af Socialdemo-

kratiets Tilhængere i Nordtyskland, der ingenlunde i lignende Grad som Flertallet af den mellem- og sydtyske Fraktion, deler Hadet til Preussen eller lige over for Frankrig lægger politisk Indifferentisme for Dagen. Det er da ogsaa i denne Anledning kommet gjentagne Gange til Rivninger, senest den 4de Marts 1877 i Berlins store Haandværkerforeningslokale, hvor en Del Tilhængere af den moderate, men nationale Bräuer'ske Fraktion sluttede sig til en socialdemokratisk Taler ved Navn Röthling, da denne udviklede, at Lassalle altid havde holdt Fædrelandstanken højt, medens de nuværende Socialister vare fædrelandsløse. Denne Bemærkning i Forening med den af Taleren hævdede Paastand, at Lassalle havde fordret Flid og Sædelighed af Arbejderne, medens den nuværende socialistiske Agitation var fuld af Uretfærdighed og Usædelighed, fremkaldte en saa voldsom Tumult blandt Tilhørerne, at Röthling skyndsomst maatte forlade Tribunen og med Nød og neppe, beskyttet af Bräuerianerne samt af Politiet, slap uskadt derfra og kunde forlade Lokalet, som umiddelbart derpaa blev ryddet af Politiet.

Det vil af det Foranstaaende være fremgaaet som en naturlig Konsekvens, at Tysklands socialistiske Arbejderparti ikke nogensinde, saa længe det ikke fuldstændig er blevet svækket eller slaaet ned, tænker paa at ville udsone sig med det bestaaende Samfund eller de herskende Partier, hvor meget disse end kunde være tilbøjelige til at gjøre Koncessioner eller ad Lovgivningens Vej søgte at tilvejebringe saadanne Forandringer, der tilsigtede Oprettelsen af den sociale Fred. Forsoning eller Overenskomster ligge aldeles ikke i Førernes Plan; de ville tvertimod med fuld Selvbevidsthed, om de magte det, omstyrte alt Bestaaende, antage ikke, at dette nogensinde kan ske

ad fredelig Vej samt holde en ydre Forvikling for det gunstige Øjeblik, i hvilket det revolutionære Forsøg bør finde Sted, der, hvis det lykkes, skulde tilvejebringe rent Bord samt muliggjøre Oprettelsen af den socialistiske Folkestat.

Alle de Foranstaltninger, der i de senere Aar gennem Godgjørenhed, Lovgivning og Regeringsforanstaltninger ere blevne trufne for at forbedre Arbejderklassens Vilkaar, være sig i sanitær, økonomisk, politisk eller retslig Retning, bedømmes derfor haanlig i Pressen, selv om de imødekomme nogle af de Fordringer, der ere opstillede i Fusionsprogrammet. Ligesaa lidt antage Førerne, at de ikke socialistiske Fagforeningers Virksomhed, naar de ved Arbejdsnedlæggelser søge at naa økonomiske eller andre Forbedringer, nytte noget Klækkeligt for den 4de Stand. I Strikerne ser «Der neue Socialdemocrat» ikkun en herlig Skole for Socialismen (1872, Nr. 27), i Kampen den almindelige Valgret og mod Kapitalmagten, for Normalarbejdsdagen og den frie Undervisning i alle Statens Dannelsesanstalter, kun en Fægtemethode, vel egnet til at uddanne Fremtidens socialistiske Stridsmænd, en Guerillakrig under det røde Banner, der gaar forud for Klassekampen med de store Armeer. «Naar Hovedslaget begynder, appellere vi à la Marat til Folket («N. S. D.», 1873, Nr. 107), og vi lade os ikke afholde fra at forfægte vor Sag med den største Hensynsløshed à la Marat».

Der foreligger en hel Række af Udtalelser af mere fremragende Socialdemokrater, der pege hen paa en tilsigtet voldsom Revolution. Saaledes bemærker Geib i en Tale paa Kongressen i Eisenach: «Der existerer et Træ, der bærer gyldne Frugter; men naar de, der have plantet

det, strække Haanden ud efter Frugterne, saa trække disse sig tilbage. Der ligger en Slange ved Træets Rod, der har snoet sin Hale op ad dets Stamme og skræmmer Alle, der ville nærme sig. Træet er vore Dages Samfund, Slangen er Tilstanden i vor Tid, der forhindrer os i at nyde af de gyldne Frugter. Skulde det ikke lykkes ad mindelig Overenskomst Vej at bortskræmme Slangen, saa ere vi, som Mænd, der ikke bæve tilbage for Værket, bestemte paa at fælde det gamle Træ for at kunne lade fremstaa et nyt, kraftigt Træ paa dets Grund.»

Den forholdsvis mest ansete af det tysk-socialdemokratiske Partis Førere, Bebel, skriver i en Brochure: «Unsre Ziele» (Leipzig 1877): «Der gives to Veje, for at naa vort Maal. Den ene er den gradvise Fjernelse af Privatentreprenørerne gennem Lovgivningen, efterat den demokratiske Stat er tilvejebragt. Der vilde blive bøjet ind paa denne Vej, naar de Kredse, imod hvilke den socialistiske Bevægelse er rettet, itide kom til en rigtig Erkjendelse og selv, ad Kompromissernes Vej, søgte at tilvejebringe deres Undergang som exploiterende Klasse og deres Overgang som Ligestillede i det nye Samfund. Den anden Vej, der afgjort vilde være mere kort, men ogsaa mere voldsom, er den tvungne Expropriation, Privatintreprenørernes Tilintetgjørelse som saadanne med et eneste Slag, rettet imod dem, ligegyldig med hvilke Midler. Krisens Udfald afhænger saaledes af selve Kapitalistklassen, Krisens Karakter bestemmes af den Maade, paa hvilken den anvender de Magtmidler, den har ihænde. Lader den det komme an paa den fysiske Magt, saa vil der ingen Tvivl være om, paa hvilken Side ved en slig Kraftprøve Sejren vil findes. Massen er paa det arbejdende Folks Side, den sædelige Ret ogsaa. Det gjælder kun

om at bringe Bevidsthed og Indsigt i denne Masse, og Kampen er afgjort. Man forfærdes kun ikke over denne muligvis stedfindende Anvendelse af Magten; man udbryde kun ikke i Ramaskrig over en saadan i Udsigt stillet Undertrykkelse af »berettigede Existenser», over en med Vold hidført Expropriation og deslige. Historien lærer, at de nye Ideer til alle Tider i Regelen først ved en voldsom Kamp, ført af deres Bærere mod Repræsentanterne af Fortidens Ideer, kom til Sejr og Gyldighed, samt at i en saadan Kamp de nye Ideers Stridsmænd søgte at ramme de gamle Ideers Forsvarere saa dræbende som muligt. Jeg minder atter og atter om 1789, til en vis Grad om 1830, for saa vidt det angaar Frankrig, og om 1848, for saa vidt som det gjælder Tyskland.»

Paa en lige saa tydelig Maade udtaler »Volksstaat» (1871, Nr. 86) sig, naar den bemærker: »Tænk, hvad I have Lyst til, I Herrer! men læg Mærke til ét, og dette gjælder lige saa vel for Spanien (hvor den Gang just Revolutionen var udbrudt) som for Tyskland: Revolutionen ville I ikke kunne komme udenom. I have kun Valget mellem den mere lette Revolution, tilvejebragt ved passende Kammerbeslutninger, og Revolutionen gennem Magtens mere voldsomme Vej. Behager den sidste Eder mere, nu velan! I have selv Valget.»

I Anledning af de Undersøgelser, der fandt Sted i Brunsvig i Aaret 1870, fremkom der forskellige Aktstykker, hørende til en ved Husundersøgelser funden Korrespondance mellem socialdemokratiske Agitatorer, i hvilke der ligeledes og paa en mere uforblommet Maade hentydes til Anvendelsen af Magten. Saaledes skriver Kjøbmand Bracke, Medlem af Arbejderpartiets Kontrolkomite, til Teknikeren Leonhard von Bonhorst, der ligeledes er

Medlem af nævnte Komite: «Vort Parti har den Bevidsthed, at det socialistiske Samfund kun kan tilvejebringes ved Statens Intervention i det Store eller, naar det gjøres fornødent, ved Tvang, tilvejebragt ved en Revolution. Heraf fremgaar den Bestræbelse at forandre Samfundstilstandene, og da vi kun kunne have ringe Haab om at udføre dette ad fredelig Vej, Forberedelserne til en voldelig Afgjørelse». I Svaret paa dette Brev bemærker Bonhorst bl. A.: «Jeg er, med Hensyn til mine Anskuelser, saa fuldt op Socialist af Princip og Revolutionær, at jeg ikke bærer tilbage for nogen Konsekvens. Tiden vil forhaabenlig ikke være fjern, hvor vi ville kunne træde frem ud af denne doktrinære, alene saliggjørende Revolutionarisme og betræde den praktiske Revolutions Bane».

I Anledning af Aarsdagen for Pariser-Kommunens Opstand skriver «Der neue Socialdemokrat» (1873, Nr. 34): «Vi tyske Socialister maa ikke staa mindre fast i Brydningen og Kampen end vore Brødre, de øvrige Kulturlandes Proletarer. Ere ogsaa Pariser-Kommunens Heltekampe, dens ærefulde Fald, da den begravede sig selv under Parises Ruiner og Versaille-Bødlernes afskyelige Mord uopnaaede, saa jager dog en Bevægelse gennem hele Verdens Proletariat, der vil bringe nye Slag med de samme forfærdelige Fremtoninger, indtil at denne Klassekamp sluttet med den fjerde Stands Sejr, med Socialismens Triumf.»

Et Aktstykke, fundet ved Husundersøgelserne i Brunsvig, synes at tyde paa, at nogle af Førerne have tænkt sig Udbruddet af den socialistiske Revolution som nær forestaaende. Det bestaar nemlig i et Udkast, der indeholder forskellige Hentydninger til, hvad der nærmest skal foretages, naar Sejren er vunden. Der forlanges i

dette Udkast bl. A.: Ophævelse af alle bestaaende Regeringsavtoriteter, Afskaffelse af alle Skatter, Konfiskation af Fyrsternes og alle Folkeforrædernes samt Bankernes og Statskassernes Ejendom, Tvangslaan udskreven hos alle Kapitalister, en Streg over al Statsgjæld, de gamle Papirpenges Værdiannulering, alle Hypothekers Overtagelse af Staten, Jærnbanernes, Fabrikernes, Dampskibenes Aflevering til Staten, Paladsernes og Slottenes Omdannelse til Skoler, o. s. v.

Bag ved denne Udsigt til Kamp og Sejr stille Socialdemokratiets Førere da glimrende Skildringer om den Løn, Arbejderstanden vil faa i den Fremtidsstat, der skal fremgaa af Ruinerne af den nuværende, og som paa Basis af en forandret Produktionsmaade vil skabe Menneskehedens Guldalder og tilvejebringe Verdensfrelsen. Berliner Organet giver en Række Antydninger med Hensyn til den nye Produktion, der væsenlig skal bevirke Muliggjørelsen af alle de Løfter, der i saa rigelig Maal ødsles med. «Den sociale Stat», siger den, «har i det Hele og Store at inddеле Produktionen paa følgende Maade: For det Første maa der ad statistisk Vej fastsættes, hvor Meget der for Samfundet behøves af Forbrugsgjenstande, saasom af Levnedsmidler, Boliger, Læreinstituter, Fornøjelsesinstituter — Museer og Theatre iberegne — og Produktionen bliver fastsat saaledes, at der kun finder en ringe Overproduktion Sted, der maa have i Reserve for at kunne imødegaa uheldige Perioder og en slet Høst. Denne statistiske Beregning vil kunne udføres saa meget lettere, som de enkelte Statsborgere gjennem Kommunen ville kunne regulere Konsumtionen. Kommunerne have hos den Avtoritet, der leder Statsproduktionen, forud at bestille, hvad der behøves. Derpaa have

de Mænd, der lede Samfundsproduktionen, at fastsætte, hvad der skal skabes af nye Etablissementer, Kulturarbejder og Kommunikationsmidler. Alt dette udgjør tilsammen det Arbejdskvantum, der maa ydes af Folket, og dette Arbejde fordeles nu mellem de enkelte Produktivassocationer efter Fagene og efter deres Produktionsdygtighed. Det forstaar sig af sig selv, at vi herved ikke tænke paa en despotisk Regulering af Arbejdet, saaledes som man falskeligen bebrejder os. Centralavtoriteten for Produktionen vil meget mere være det af frie Valg fremgaaede Folkeparlament eller en speciel Avtoritet, der ligeledes bør gaa frem af almindelige Valg. Saadanne Folkerepræsentationer vilde lige saa godt, eller rettere sagt endnu bedre kunne enes om det nationale Arbejdes Organisation som vore Dages Folkerepræsentationer gjøre det med Hensyn til Beskatningsspørgsmaal, Statslaan, Jærnbaneanlæg etc. Den specielle Fordeling af Arbejdet til de enkelte Associationer kan gaa for sig indenfor de enkelte Fags nationale Centralassociationer. Er det f. Ex. ad statistisk Vej fastslaaet, at der for det kommende Aar kræves hundrede Millioner Par Støvler og Sko af alle Slags, og at disse kunne faas færdige, saa vil sikkerlig en Generalforsamling, sammensat af Delegerede fra alle Skomagerassociationer, mest hensigtsmæssig kunne fordele Leverancen mellem disse enkelte Associationer. Paa denne Maade lader sig en socialistisk Stats samlede Produktion regulere paa en let Maade. De færdige Brugsgjenstande sendes til Statsmagasinerne, hvor Konsumenterne kunne faa dem».

Angaaende Arbejdsproduktets Fordeling have de tvende officielle Organer i det Mindste tidligere haft Meninger, der afvege Noget fra hinanden. Berliner-Organet udtaler

sig ikke ganske bestemt om dette Punkt, men mener, at der foreløbig i den socialistiske Stat maa opstilles den Sætning, at Enhver bør nyde efter den Maalestok, i hvilken han kan yde. Senere, naar der efter en Række af Generationer efterhaanden, i Stedet for den Enkeltes personlige Fordel som Spore til al Virksomhed, er traadt en anden Bevæggrund, nemlig den ivrige Tilbøjelighed til at virke for Almenvellet, vil der som Fordelingsprincip kunne opstilles den Sætning, at Enhver bør nyde efter sin Anstrængelse, saaledes at en større eller mindre Begavelse ikke kom i Betragtning, naar kun Enhver ydede efter sin Evne og sine Kræfter. «Volksstaat» derimod forlanger, at Arbejdsproduktet skal fordeles efter Fornødenheden, saaledes at den Stærke og den Svage, den Hurtigtarbejdende og den Tungtarbejdende, den intelligente og den fysiske Kraft, i humant Fællesskab erhverve og nyde, hvad der er erhvervet.

«Vi stræbe efter en fri Stat», siger Berliner-Organet (1875, Nr. 30), «der er grundet paa Retfærdighed, paa Frihed og Broderlighed, en Stat, der ligelig lader alle sine Borgere arbejde og ligelig giver dem Nydelsen, en Stat, der ved Siden af lige Pligter ogsaa giver dem lige Rettigheder. Socialdemokratiet ved, at Nydelsen er Formaalet for Livet, og at en fælles, ved Videnskab og Kunst krydret Nydelse er den højeste, ene fornuftige og menneskeværdige Kultus».

Det er øjensynligt, at Karl Marx's Ideer om den socialistiske Fremtidsstats Indretning have været vejledende ved den tysk-socialdemokratiske Presses Fremstillinger i lignende Retning. «Konkurrencen», siger denne Forfatter i sit Værk: «Das Kapital», «maa skaffes ud af Verden, og for at naa dette, maa Staten ikke alene assistere

Produktivforeningerne med sine Penge- og Magtmidler, men ogsaa optræde som eneste Entreprenør. Den maa slaa enhver saakaldt Storbedrift ihjæl og samtidig ophæve enhver Konkurrence med alle dens onde Følger med et eneste Slag. Fra dette Øjeblik af vil der kun existere en eneste Bedrift, ledet fra et Centralsted paa en ensartet Maade, indenfor hvilken altsaa Konkurrencen vilde være lige saa meningsløs som indenfor den enkelte Families Kreds. Enhver Forskjel mellem Udbytte og Løn vilde i samme Nu forsvinde fra Verden, thi med Fradrag af det, hvad Statslegemet som saadant krævede og lagde Beslag paa, vilde hele Produktionsudbyttet komme til Fordeling mellem alle til Staten hørende Arbejdere. Staten vilde fra et saadant Øjeblik af være ene Indehaver af Kapitalen, d. v. s. af de til Produktionen nødvendige Midler; alle enkelte til Staten hørende Medlemmer derimod vilde være gagerede Embedsmænd, der efter en Maalestok, anlagt efter deres Arbejdstid, fik udbetalt deres Gage, men ikke i Penge, saa at ny Kapitaldannelse blev mulig, men i Statsanvisninger paa Nydelsesmidler, der rigtignok kunde udvides fra de alleruundværligste indtil Luxus-, Kunst- og Underholdningsgjenstande. At der herved paa en radikal Maade var forebygget enhver betydelig Ulighed af Ejendommen, maa være klart, da hine Nydelsesmidler ikke vilde kunne benyttes saaledes som Kapitalen til Forøgelse, men kun til Fortæring».

Det fremgaar i det Hele taget af hele den nyeste Udvikling, Tysklands socialistiske Arbejderparti er undergaaet, af hele dets Stilling til Staten, Religionen, Patriotismen, Ejendommen og Familien, saaledes som det særlig i det sidste Femaar kommer til Orde i Pressen, ved Folkeforsamlingerne og i Rigsdagen, at det i

ikke ringe Grad er afvejet fra Lassalles Program men mere og mere svinger over til «Internationale»'s Program med dets paa Kongresserne i Genf, Lausanne, Brüssel og Basel vedtagne Resolutioner, dets af Generalraadets mest fremragende Medlemmer udstedte Manifeste og dets vigtigste Sektionsføreres Erklæringer med Hensyn til Privatejendommens og Arverettens Afskaffelse, dets kosmopolitiske og atheistiske Ideer, dets Expropriations- og Revolutionsforslag. Denne Svingning manifesterer sig ogsaa i den socialdemokratiske Presses Opfattelse af Familien og Ægteskabet. Den har i de sidste tre, fire Aar bragt en lang Række af Artikler om Børneopdragelsen i den socialistiske Stat, om Ægteskabet og om de udenfor Ægteskabet fødte Børn. I Anledning af Lovforslaget om Civilægteskabet, der blev forelagt i det preussiske Kammer samt efter en vidtløftig Debat vedtaget, tager «Der neue Socialdemokrat» Parti imod den nye Lov, væsenlig fordi den ikke alene ikke bidrager til at udrydde Prostitutionen og de uægte Børns vanærende, exceptionelle Stilling, men endog paa en Maade udvider og udvikler disse. Bladet ser imellem det moderne Ægteskab og Prostitutionen ingen ideel, men kun en juridisk Forskjel. Naar der, særlig i Internationales Foreningsbygning i Genf, ofte er blevet talt om den frie Forbindelse, der burde træde i Stedet for det for hele Livet gjældende Forhold mellem Mand og Kvinde, der ved en Gejstligs Velsignelse faar blivende Lovskraft, hvad enten nu de Paagjældende stedse vedblive at holde af hinanden eller faa Antipathi mod hinanden, saa stiller Berliner-Organet sig i det Væsenlige paa samme Side, naar det blandt Andet (1874, Nr. 38), i en Ledartikel om Civilægteskabet, bemærker: «Vi Socialister ville grundlægge et nyt sædeligt Forhold, der

skal træde i Stedet for de Forhold, som Rigsdagen nu skal sanktionere, og som i deres egenlige Væsen dreje sig om en Handel med Menneskekød; vi ville, at den gjensidige Tilbøjelighed og den sædelige Agtelse udelukkende skulle foranledige Foreningen, samt at der bliver alle Børn, altsaa ikke alene de i Ægteskabet fødte Børn af bemidlede Familier, Retten til en god Opdragelse til Del». I en anden Artikel bemærker det samme Blad, «at Kvinden i den socialistiske Stat af Hensyn til hendes Børn ikke behøver at blive lænket juridisk til Manden, men at Foreningen mellem Kjønne udelukkende vilde blive en moralsk, saaledes, at den, naar Karaktererne ikke harmonerede, kunde løses, hvilket i hvert Tilfælde maatte betegnes som mere sædeligt end en forstyrret ægteskabelig Fred, saaledes som den i vor Tid kun altfor ofte forekommer». Disse og en Række andre Udtalelser egne sig til at begrunde den Mening, der i den tysk-politiske Presse saa vel som i flere af de nyeste Skrifter om det tyske Socialdemokrati er kommet til Orde, og som gaar ud paa, at det er Karl Marx, der, særlig efter «Internationale»'s Sprængning, har søgt i stedse højere Grad at gjøre sin Indflydelse gjældende i Tysklands socialistiske Lejr, at det er ham, der raadspørges, særlig fra Leipzig af, i alle vanskelige og store Principspørgsmaal, samt at det er ham, der væsenlig har tilvejebragt Fusionen og for Tiden usynlig har alle Traadene i sin Haand. Forholder dette sig virkelig saaledes, saa følger Marx ved denne Lejlighed lige saa vel som tidligere den samme Politik: at holde sig selv i Baggrunden men at lade Andre udskyde de Kugler, der ere støbte af ham.

(Fortsættes.)